

Ha mort una nena

Andreu Mas-Colell

Admiro la tradició casteller. Combina d'una manera magnífica les virtuts del disseny, de fer pinya per un objectiu compartit, de l'emulació. Però crec que el món casteller no ha reaccionat bé a la mort, per accident, d'una nena castellera. Se'ns ha dit que el perill per a la canalla és mínim, que aquest ha estat un accident desafortunat, que si ara s'explora la possibilitat que els nens portin casc no és perquè hi hagi risc sinó perquè els nens avui "són de vidre" (és a dir, els nens són com els d'abans, però ara els considerem fràgils i abans no), que el risc no és superior al d'altres esports, que en 25 anys hi ha hagut només dos morts (i quants ferits? Compte també com s'avalua el risc: més colles i més activitat impliquen que la probabilitat d'un accident augmenta).

És ben possible que hi hagi esports en què el risc per als joves sigui fins i tot superior. En tot cas, aquesta seria una raó per examinar amb cura la regulació que s'aplica en aquests altres esports, no pas una excusa per al nostre cas. Però és que, a més, hi ha una diferència. L'activitat castellera, com totes les esportives, és competitiva. Aspirar a fer el millor castell és part de la seva essència, i és el que ha generat els nivells de perfecció que ens embadaleixen. Ara bé, aquesta competitivitat porta a buscar la participació de persones que pesin poc a fi i efecte de poder ser enlairades amb més facilitat. Però com que les persones que pesen poc, és a dir, les criatures, tampoc poden aguantar gaire pes, acaben a dalt de tot, en posicions que, a primera vista (d'això no n'estic completament segur) són les més perilloses.

En el context del foment de l'activitat esportiva els diferents esports han establert regles que volen combinar tres objectius: que les condicions de competició siguin les mateixes per a tots els equips, que el risc per als esportistes no sigui més gran que l'imprescindible, i que el repte esportiu sigui interessant per als que són espectadors i estimulants per als qui hi participen. Per exemple, tota la normativa antidopatge es pot considerar en aquestes coordenades.

“El dilema que es planteja a la comunitat castellera és difícil: aconseguir la participació de nens i nenes, imprescindible avui dia, obligarà a donar garanties molt fortes sobre la seguretat de les construccions. Es podran donar? Es tracta de nens i nenes, és a dir, de menors d'edat. Tractar els menors com si fossin de vidre és un avenç cultural, no un retrocés”

Entesos els arguments anteriors, a un amic casteller li faria la pregunta següent. Suposa que, per la raó que fos, els menors no poguessin participar en la construcció de castells. Què passaria?, què perdria l'activitat castellera? Crec que la resposta pensada del meu amic seria que no gaire, que la tradició s'hi

CARME PUERTOLAS

adaptaria sense gran dificultat. Els reptes esportius seguirien vigents. Seria més difícil arribar a construir alguns castells, però, en aquest terreny, com més difícil, més estimulants. Potser es trigaria deu anys a tornar a ser on som, però les condicions serien les mateixes per a totes les colles, de manera que la competició no perdria interès.

Si aquesta fos la resposta, la pregunta següent seria: i si es així per què no obrir ja des d'ara ara el camí cap a l'adaptació? Crec que aquesta via d'autoregulació seria assenyada. L'accident que ara ens ocupa no afavorirà la disponibilitat de nens i nenes. El dilema que es planteja a la comunitat castellera és difícil: aconseguir la participació de nens i nenes, imprescindible avui dia, obligarà a donar garanties molt fortes sobre la seguretat de les construccions. Es podran donar? Es tracta de nens i nenes, és a dir, de menors d'edat. Dificilment podem argumentar, com ho podríem fer per als adults, que el risc i la participació són voluntaris. Tractar els menors com si fossin de vidre és un avenç cultural, no un retrocés. Les tradicions poden evolucionar, sobretot en un cas com aquest, en què, després d'un període d'ajust, el canvi es notaria molt poc.